

TAŞERONLAŞTIRAMADIKLARIMIZDAN MISINIZ?

**KÜRESELLEŞME İLE ÜRETİMDE
EMEĞE YÖNELİK OLARAK ORTAYA
ÇIKAN 'ESNEK ÇALIŞMA' VE
'TAŞERONLAŞMA' OLÇULARI,
ÖZELLİKLE ÇOK ULUSLU
SERMAYENİN ÜRETİM
SÜREÇLERİNİ KONTROL
EDEBİLMESİ, YENİ ARTI-
DEĞERLER YARATABİLMESİ
AMACINI TAŞIMAKTADIR.
SENDİKAL ÇALIŞMALARIN VE
EMEĞİN ÖRÇÜTLENMESİNİN
ÖNÜNDE Kİ EN ÖNEMLİ
ENGELDİR.**

Bültenimizde ayın konusunu belirledikten sonra, Bilgisayar mühendisi olan, son 2-3 yıl içinde okulunu bitirmiş ve taşeron bir yazılım firmasında çalışan 4 genç arkadaşım ile görüştim.

Bazı bilgiler gizli kalmak kaydıyla bizimle çalışma koşulları üzerine söyleşi yapmayı kabul ettiler. Ama bu ara çok yoğun olduklarını, gece gündüz, haftanın 7 günü mesai yaptıklarını, proje yetiştirmeye çalıştıklarını, 3-4 haftaya kadar rahatlayacaklarını, o zaman mümkün olabileceğini söylediler.

3-4 hafta geçti. Bülten yazısının son teslim tarihine gelindi ama ben dördünü bir araya getirip bu söyleşiye gerçekleştiremedim. Çünkü mesailer son hızla devam ediyordu.

Müşteri olan büyük bir kamu kurumu, gereksinimlerini

Bilgisayar Mühendisi Gölay ŞAKİROĞULLARI
EMO Ankara Şubesi Y.K. Başkan Yardımcısı

doğru olarak tanımlayamadığı, sorumlu kişilerin her gün aklına başka bir şey geldiği için sürekli isteklerde değişiklik yaşıyor, her ekran defalarca değişikliğe uğruyor, veri yapısı tasarımı defalarca değişiyordu. Yazılımdan sorumlu görevliler ne yazık ki bilişim konusunda analiz, tasarım becerisi olan, eğitimi olan kişiler değildi ama her şeyi bildiklerini de düşünüyorlardı. Zaten kurumdaki en yeterli kişiler de onlardı(!).

Tüm iş akışları müşteriden firmaya, firmadan taşeron firmaya geçiyor bu arada yanlış anlamalar, anlayabildiği kadar anlamalar, anladığını anlatamamalar da yaşıyorlardı ek olarak.

Her geçen gün yazılımın teslim süresi yaklaşıyor, bütçe aşımı riski yaşıyor, yapılan

anlaşmadaki açıklar yüzünden bu değişiklik talepleri bütçeye ve süreye yansıtılamıyordu.

Proje gittikçe daha da yoğun yazılmaya başlandı. Saat 20:00'ye kadar süren fazla mesailer gece 03:00'leri buldu. Üstelik bu fazla çalışmalar karşılığı fazladan bir ücret ödemesi de yapılmıyordu. Normal maaşın yatması bile günlerce gecikiyordu zaten.

Proje elemanlarında yorgunluk belirtileri ve bunun yansımaları olarak da çatışmalar yaşanmaya başladı. Projeden ayrılmalar oldu. Yeni elemanlar katıldı. Bu elemanların yetiştirilmesi için ilave zaman harlandı.

Bu arada dünyada ve ülkemizde bir sürü geleceğimizi, mesleğimizi ilgilendiren olay yaşandı. Ecevit

vefat etti, Papa geldi gitti, Meclis'ten yasalar geçti. Fransa'da soykırım yasası tanındı. Bilişim sempozyumları, kongreleri yapıldı. Bunların hiçbiri programların yanına yetişmesinden daha önemli olmadı.

T.C. Anayasası'nda belirtilen haftalık 45 saat çalışma sınırı, bunun üstüne fazla mesai ücreti ödenmesi zorunluluğu, haftada en az bir gün tatil yapma hakkı, izin hakkı gibi yasal hakların bile geçersiz olduğu bir dünyada, yaşamsal ihtiyaçları dışında işyerinden ayrılamayan, ev-iş-alışveriş üçgeninde sürüklenen arkadaşlarım hâlâ projeyi bitirmeye çalışıyorlar. Ben de bu yazıyı oturup onlar adına yazıyorum.

Hepsi de Bilgisayar Mühendisi olan genç arkadaşlarım, akademik olarak kendilerine verilen bu yeterlilik ünvanının iş dünyasında hangi görevlere karşılık geldiğinin, ne gibi hakları olduğunun dahi ayırında değil, bunları öğrenecek, araştırarak ve mücadelesini yapacak vakitleri de yok üstelik....

Küreselleşme ile üretimde emeğe yönelik olarak ortaya çıkan 'Esnek Çalışma' ve 'Taşeronlaşma' olguları, özellikle çok uluslu sermayenin üretim süreçlerini kontrol edebilmesi, yeni artı-değerler yaratabilmesi amacını taşımaktadır. Sendikal çalışmaların ve emeğin örgütlenmesinin önündeki en önemli engeldir.

Sanayi Devrimi sürecinde de kullanılan bu sistem, işgücünün toplumsal maliyetini çıplak ücrete indirgemede, reel ücretlerin düşürülmesinde kısacası ucuz emeğe ulaşmada en etkili yöntem olarak yaygınlaşmaya başlamıştır.

Yeni teknolojiler özellikle bilişim teknolojileri bu yeni dünya düzeninde emeğin kullanımında oluşan modeller için en önemli araçtır. Bilişim çalışanları bu sistemin hem öznesi hem de nesnesi olarak yer almaktadırlar.

Aynı üretim süreci içinde olmasına rağmen asıl işverenin değil, alt yüklenici durumundaki işverenlerin adami olarak güvencesiz,

Düşük ücret ve kötü koşullarda çalışmanın adıdır 'Taşeronlaşma'

'Esnek İşgücü' ise geleneksel istihdam modelleri yerine geçici işçiliği hedef kılmaktadır. Bu çalışma modeli kapsamına yarı zamanlı(Part-time) çalışmalar, eve iş verme, tele-çalışma gibi kavramlar da girmektedir.

Bu iki çalışma modeli aynı zamanda kayıt dışı ekonominin de en önemli parametreleridir.

Günümüzde seçimle gelmiş yasa koyucular ve ulus devletlerden çok uluslu şirketlere doğru bir güç değişimi yaşanmaktadır. Bu vatandaşın ve devletin sahip olduğu hakların sınırını artık çok uluslu şirketlerin belirleyeceği bir sürece yol almak demektir.

Hak edenin hak ettiğini aldığı bir dünya yaratabilmek için, bu süreçte bize düşen görev, sendikalar, sivil toplum örgütleri ve demokratik kitle örgütlerinin işbirliği yaparak; toplumun bu konuda sosyal refleksler oluşturmasını sağlamak, toplumsal bir baskı unsuru olabilmektir.

